

Փոքր և մեծ օր կիրառարարի :
Տարեկան բաժանորդագրին է վեց արծաթ
Մէքիս կանխիկ վճարելի, և մայրաքաղաքիս
եւ իւր արտարժանաց եւ թէ զատուաց համար
վեց և չորս ամսոց համար ալ բաժանորդ
ընդունուի :
Գաւառական թղթատարութեան ծախքը խըմ.
բազում թիւնը պիտի վճարէ :

Հատար 20 փայտայ ե

Երանուցման տողը 3 դրու է մէկ անգամի
համար : Աւելի ածան կըլլայ աւելի անգամ.
ներու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ եւ է գիր
ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Արամանեան և
Պօլիս Պալլոգ-բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ
թիւ 46 :

ADRESSE

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du Journal Arménien POUNTCH

—16 Naffé-Han. Balouk-Pazar—16—

CONSTANTINOPLE

Թիի 1863

ԵՐԵՎԱՆԻ

1863 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 13

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հրաժարուի՞ւմ Աւստրո-սերբական ճգնաժամից
Կըսեմք, որ երկու վիճակաց աւստրո-սերբական տեղապահք Արթ. Տ. Տիմոթեոս վարդապետ Հաւնէսեան՝ որ ի Չարուանձագ, և Արթ. Տ. Բարթոլոմէոս վարդապետ Պաղճեան՝ որ ի Զմիկաձագ պաշտօն կ'ավարտեն, կուղեն թողուլ իրենց յանձնուած վիճակներն, առարկելով թէ բաւականաչափ թողակ չեն ստանար : Այս վերջինն արդէն Բալուէն ալ միեւնոյն առարկութեամբ հրաժարեցաւ և զրկուեցաւ արդի վիճակն՝ յորմէ գարձեալ գոհ չըլլար այժմ : Մեք որ բազմիցս յորդոր կարգացած եմք առ ժողովուրդն, որ ճանչնան իրենց պարտաւորութիւնը, և թշուառութեան ու անձկութեան մէջ չթողուն արժանաւոր եկեղեցականներն, չեմք կրնար առանց զարմանաց ու դիտողութեան անցնիլ այս հրաժարականներն : Մանաւանդ վերջին ժամանակներս կտեսնեմք որ խումբ մը եկեղեցականք տրտունջ կրթանան Հայ ժողովուրդեան դէմ, և կուզեն հռչակել թէ Հայ ժողովուրդն իւր հոգեւոր հովուաց համար նպաստ, տուրք և ասպնջականութիւն կըլնայ : Հայ ժողովուրդեան դէմ մինչև այս աստիճան գանգատ չկրնար արդարանալ : Պէտք է որ մեր եկեղեցականք ալ իրենց կոչման և եկեղեցւոյ նախնի Հարց օրինակին համաձայն սովորին քիչ մը սակաւագետ ըլլալ, և առեւտրոյ աշխարհիկ մարդոց նման՝ չհասդիտական հաշիւներ չընեն : Եկեղեցական կոչումն ընդունողներն, մանաւանդ կուսակիցներ կպարտաւորին ուրանալ ինչ որ աշխարհի կ'ընդհանրեն, և անձնութեան իրենց հօտին նուիրել զիրենք : Անոնք՝ որ ընտանիքներ, քոյրեր, եղբայրներ, ազգականներ կ'ընդուն իրենց ետին, և պարտաւոր են զանոնք պահելու և մեծ մեծ ծախքեր ընելու, լաւ կընեն տարբեր ասպարէզի մէջ մտնելով, քան ընդունելով եկեղեցականութիւնն, որ դրամ չհանելու ասպարէզ չէ, այլ բացարձակ անձնութեան Մեր եկեղեցական Հարք, առաջնորդք, փոխառաջնորդք, առաջնորդական տեղապահք չեն տեսներ որ ժողովուրդն ինչպէս

կտառապի, որչափ ծանրաբեռնեալ է : Փոխանակ նորա դէմ գանգատանաց ձայներ բառնալու՝ պարտին միտարել և քաղցրութեամբ վարուիլ, և ո՛չ թէ հրաժեշտ տալ, թողուլ լքանել ժողովուրդն : Կկրկնեմք, թէ այս ըսելով չեմք ուզեր ըսել թէ ժողովուրդն առ եկեղեցականս պարտքեր չունի, և արդարութիւն է մերկ՝ նօթի ու կարօտ թողուլ զանոնք :

Քիչ ժամանակէն իւրոյս պիտի ընծայուի Պէրպլերեան Ռէթէոս էֆէնտիի մէկ նոր երկն, որ Բալուէն Տնօրէնութեան գասագիրք մ'է ազգային վարժարանաց համար պատրաստուած : Բանասէր բարեկամ մը՝ որ սիրող է գիտութեան այս ճիւղին, և որ առիթ ունեցած է աչքէ անցունել քանի մը մասերն այս գործին, գովութեամբ կ'սօսի Պէրպլերեան էֆէնտիի այս նոր աշխատասիրութեան վրայ, զոր պատրաստած է հեղինակն չէ թէ կուրօքէն հետեւելով այս կամ այն հեղինակութեան կամ թարգմանելով զայն ստրկաբար, այլ քննելով և վերլուծելով այս նիւթին վրայ գրող բոլոր մեծ տնտեսագետներու տեսութիւններն ու գաղափարներն, և իւր պայծառ մտքով պարզելով շատ մը խնդիրներ, որ անգէտ մտաց չատկնուող կ'ընդուն, ինք նախ և առաջ իւր վարժարանին մէջ դաստիարակ է գիտութեան այս ճիւղին վրայ, և նոյն իսկ իւր աւանդած դասերն առած է ի գիր, փորձելէ յետոյ անոնց արդիւնքն իւր ուսանողաց վրայ : Եւ ահա ւստիկ այս գասագիրքն է, որ կընծայէ իւրոյս Պէրպլերեան էֆէնտի արդէն իւր վարժարանին համար ընդունած է ուսմանց յանդուգն յայտագիր մը, ուր լեզուաց հետ կ'մրցին ամենէն դժուար ճիւղերն գիտութեանց և գրականութեան, և այդպիսի յայտագիր մը գործադրելու համար, ինչպէս որ կ'ընդհանրէ անվերջապէս ճշգրտութեամբ, գործածութեան ընթացքն պէտք է գերազանց ըլլան : Ուստի դիւրին է գուշակել, թէ որպիսի մեծ առաւելութիւն ունի Տնտեսական գիտութեան այս նոր դասագիրքն : Գիտութիւն բեղմնաւոր, յորմէ զուրկ են մեր ազգային

վարժարանք, և Պէրպլերեան էֆէնտի կուգայ օգնել իւր դասագրքով լեցունելու համար այդպիսին :

Շումայէն, դեկտ. 4 թուով :
«Տեղւոյս վարժարանին վիճակն ասկէց յառաջ խիստ տխուր էր : Վարժարանը գրեթէ գոց էր երկու ամիս յառաջ, վասն զի յատկապէս վարժապետներ չունեցաւ լով՝ բարձրագոյն կարգի աշակերտներով կ'առաւարտէր. ապա Պօլսէն վարժապետ մը բերուելով՝ վարժարանին կ'առաւարտութիւնը անոր յանձնուեցաւ : ասկայն դժբաղդաբար նա ալ հիւանդանալով՝ դպրոցը վերըստին գոցուեցաւ բոլորովին : Վարժապետն առողջանալուն պէս դարձաւ ի Պօլիս : Կըսեն, թէ խեղճ քովն ունեցած քանի մը գիրքերը վաճառելով հայթայթեր է ճանապարհի ծախքը : Վարժարանն այժմ բացուած է տնօրէն-գասատուութեամբ՝ վարժարանին նախկին գասատու Պ. Տաճատ Պէրպլերեանի. և Պ. Լեւոն Քիւլիկեան՝ նախկին օգնական և երաժշտութեան գասատուն, որ նոյն պաշտօնով վաճառ կ'ընտելէր, դարձած է այսր իւր նախկին պաշտօնն ստանձնելու : Այժմ մեծ յոյսեր ունիմք վարժարանին վրայ : Ծախքը հոգալու համար դպրոցական տուրք մը սահմանուեցաւ, զոր ամեն Հայ պարտի ըստ իւր կարողութեան վճարել, սակայն չուղէր վճարել :
«Ասկէց քանի մ'օր յառաջ Հայ երիտասարդ մը գիւնեւոր մը մէջ Պոլլարի մը հետ կուուի բռնուելով՝ գիւնեւոր մէջ գտնուած բոլոր Պոլլարք նորա վրայ կը թափին ծեծելու համար. այս պահուն, երիտասարդին հայրը կ'առաւարտութեան իմաց տալու գացած ատեն, պալատան բակին մէջ իյնալով՝ անմիջապէս հոգին կ'աւանդէ : Այժմ յիշեալ Հայ երիտասարդը աղքատագիր տուած է կ'առաւարտութեան :»

ԳԵՌԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Պէրլ. 24 Դեկտ. — Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանն այս առաւօտ իտալիայէն հոս հասաւ :
Վէրլ. 23 Դեկտ. — Այս առաւօտ հրատարակեալ լրագիրք կը ծանուցանեն, թէ Աւստրիոյ կայսրը պիտի այցելէ իտալիոյ թագաւորին և Պապին :

Արլ. 21 Դեկտ. — Ազգային ժողովոյ այս առաւօտ նստին մէջ, գլխաւոր նախարար Պ. Թրիգուրի չորս ժամ շարունակող ատենախօսութեամբ մը պատասխանեց ազգային ժողովոյ նախորդ նիստերուն մէջ կ'առաւարտութեան քաղաքականութեան դէմ տեղի ունեցած դիտողութեանց համար : Ապա ամենայն խստութեամբ հերքեց՝ Մատրիտի հելլենական դեսպանին ճահիճներու մաքրութեան խնդրոյն մէջ ապօրինաւոր կերպիւ 4 1/2 միլիոն ֆրանկ առած ըլլալուն զրոյցը :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ղալաթիոյ սոսկալի հրդեհին վրայ ի վերջոյ առնուած ծանօթութեանց նայելով՝ հրդեհն և ապարկ դրօսարանին վերի յարկը գտնուող լեհ հրէական վարժարանին սանդուխքին տակէն ելնելուն պատճառաւ, տղայոց փախստեան ճանապարհն բոցերով փակուել, և ծանուցեալ աղէտքն տեղի ունեցեր է : Ղալաթիոյ սոսկականութեան վերատեսուչ Սիւլէյման էֆէնտի անմիջապէս հրդեհին տեղը վազելով, և տղայքն ազատելու փոյթ տանելով նախ քան զամենայն տառը տղայ ճողոպրեր է յանձնկարագրելի ուրախութիւն նոցա ծնողաց : Ժողոպրեալ տղայք՝ որ 4-5-6 տարեկան են եղեր, բարձի պէս վար նետուել են պատուհաններէն, և վարը գտնուող ժողովուրդը զանոնք գրկեր բռնել է : Վարժարանին ուսուցիչն իւր ամուսինն եղող վարժուհին պատուհանէն վար նետելէն ետքը, ինքն ալ նետուել է, բայց ծանրամարմին ըլլալուն պատճառաւ չէ բռնուել, և գետինն իյնալով՝ անմիջապէս մեռել է : Կինն ալ չարաչար վիրաւորուել է : Նշանակութեան արժանի է լեհ երիտասարդ մը, որ տղայքն բոցերուն մէջէն անցունելով ազատել է, և իւր երեսներն այրեր են : Այրած տղայոց դիակներն, ածխացեալ, հանուել և հրդեհին մերձ տեղ մը փոխադրուել են : Անհանգուրժելի է ծերի մը վիճակը, որ երեք տղայքն մէկտեղ կորուսած է : Տղայոց յուղարկաւորութեան հանդէսն երէկ կատարուեցաւ. ո՛չ ոք մընաց չլացող :

Վերջապէս 23 հոգի զոհ գա-

ցած է, որոյ 22ը աղայք են, և մէկը կին մը: Այս դժոխային արկածը ըստ ամենայնի մեր ազգային վարժարանաց հոգաբարձութեան ուղարկութեան արժանի է և Ուսումն. խորհուրդն անշուշտ այս առթիւ կարեւոր հրահանգներ պիտի աւանդէ հոգաբարձութեանց:

—Սերաստիոյ կեդրոնական նորընտիր կառավարիչ Օսման Բիֆաթ փաշա՝ վաղը կուղեւորի իւր պաշտօնատեղին:

—Երկրորդ աստիճանի իմթի-յաղի շքադրամ՝ տրուեցաւ հեռագրութեան ու թղթատարութեան վերատեսուչ իզդէթ, բուսումնաթի վերատեսուչ Էտիպ, և նորա խորհրդական Պէրթրամէֆէնտիններու:

—Երէկ երեկոյ թաղապետութեան պաշտօնատան առջև սպայ մը կռուի բռնուելով մէկու մը հետ, վերջինը ձեռքի գաւազանով զարնելուն վրայ, սպայն ալ սուրը հաներ վիրաւորեր է զանի:

—Կրեմէն հեռագրեր են Պօլիս գտնուող պատգամաւորաց, թէ Բէթրօքէֆայի գիւղացի Պէլալաքի Հիւսէյին՝ խանութէն տուն գացած ատենը զարնուել սպանուել է:

—Եգիպտոսի իշխանութեան նախկին գործակատար Հաճի Հիւսամէտին էֆէնտի՝ առջի օրը մեռաւ 90 տարեկան հասակի մէջ, և երէկ յուղարկաւ Թեմաթեան հանգէսը կատարուեցաւ:

—Պետական խորհուրդն նախարարաց Ժողովոյ կներկայացու-նէ այս օրերս տեղեկագիր մը, որ կվերաբերի Պօլսոյ մէջ փոխա-տուութեան սնտուկ մը հաստա-տել 500 հազար Լ գրաւմագլխով, և որոյ համար անցեալները ար-տօնութիւն խնդրած էր ընկերու-թիւն մը:

—Կըսուի, թէ Պօլսոյ Ժամա-գործաց կողմանէ ստորկանու-թեան յանձնուել է Ժամագործ մը՝ զինուորի մը և Ժամագործի մը մէջ արդէն վաճառեալ Ժա-մացուցի ետ տրուելուն համար բացուած վէճին միջամտելով, զինուորին խրատ տալուն համար, որ երկու Ժամացոյց յափշտակէ փախի: Նոյն իսկ զինուորն ցը-ցուցեր է յիշեալ խրատտու Ժա-մագործն, երբ նորա խրատին հետեւած Ժամանակ իւր վրայ յարձակեր արգիլեր են:

—Էքսպրէս կգրէ, թէ առջի օրը ցերեկ ատեն Պէյօղլու գե-րեզմանատան փողոցը գետապանա-կան տիկնոջ մը վրայ երկու մարդոց կողմանէ յարձակում եղեր է, և հետը գտնուող Գաւազան՝ որ պաշտ-պաններ է, ծեծուել է: Տիկնոն այս պահուն շատ վախցեր է, բայց անվնաս մնացեր է, և Գա-ւազան գլխէն վիրաւորուել է ծան-րապէս:

—Պար կծանուցանէ, թէ քա-նի մ'օր յառաջ Այսթինի կուսա-կալութեան ձերբակալեալ լինելն հեռագրով ծանուցուած հոչա-կաւոր աւազակապետ Անտրէան

չէ եղեր, այլ համանուն ուրիշ պատուաւոր հելլեն մը՝ որ գոր-ծով իզմիր գացած է եղեր, և սխալմամբ բռնուել բանտարկ-ուել է իբրեւ յիշեալ աւազա-կապետն, և հետեւաբար հելլե-նական գետապանատունն ստիպ-ուել է միջնորդել:

—Օգոստ. Սուլթանն հրամա-յեր է, որ Երլուրդի պալատան մէջ յատուկ յարկ մը չիսուի՝ իւր թիկնապահներէն Ահմէտ պէյի համար:

—Ի Պօլիս Բորթուկալի տէրու-թեան կողմանէ հիւպատոս գլու-նուող Պ. Ժօրտան՝ երէկ տանը մէջ ինքզինքը զարկեր սպաններ է:

—Հէ.ք.բերիի նահանգին կու-սակալ Հիլմի փաշա՝ որ հիւանդ էր, մեռել է:

—Գաւազ գիւղի հրդեհն դիտ-մամբ ըրած ըլլալու ամբա-տանութեամբ բանտարկեալ Հե-լենայի զբօսարանապետն և ըն-կերք՝ երէկ իբրեւ անպարտ ար-ձակեցան եղբունաբաւ ատեա-նին վճռով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Բեդերսպուրկէն կգրեն, թէ Ջալիս Ս. Ժօրժ պատուանշանի տօնին օրը տուած խնճոյքին մէջ բաժակ քամեր է, ըսելով. «Մեր այս զինուորական պատուանշանը կրող անձանց գլխաւորը եղող կիյոմ կայսեր կենաց համար կը խմեմ»: Ներկայ եղողը ծափա-հարեր են, և բրուսիական ազ-գային երգը նուագուել է: Ջա-լիս երկրորդ բաժակն առեր է՝ յիշեալ պատուանշանն ունեցող և խնճոյքին ներկայ գտնուող անձանց համար: Գերմանական գետապանն ալ հրաւիրելոց մէջ է եղեր:

—Պուլլարիոյ պաշտօնական լը-րագիրը հրատարակած են Աղեք-սանդը իշխանին մէկ հրամանա-գիրն, որով զինուորական ծա-ռայութեան ազատ կհրատարակ-ուին մահմետական կրօնական ու-սանդը, բայց պայմանաւ որ երբ 23 տարեկան ըլլան՝ քննութիւն տան, և ի ձեռին տնեան կրօ-նական կարգի մէջ մտած ըլլալուն վկայականը:

—Սերպիոյ մէջ ապստամբու-թիւնը տակաւին մերթ ընդ մերթ գլուխ կլերցունէ, հակառակ կա-ռավարութեան պաշտօնական յայտարարութեանց, որովք բու-լղարիկն վերջացեալ կցուցնէ ա-պստամբութիւնը:

—Պէրլինի չինական գետապանը՝ որ միանգամայն Հոմայ արքուն-եաց քով ունի այս պաշտօնը, ըստ սովորութեան Հոմա կուղե-ւորի՝ ձմեռն անդ անցունելու համար:

ԱՅՈՒՆԻ ԱՅՈՒՆ

×Պարտիոյ վէճեր:—Գաղղիոյ առաջին յեղափոխութեան Ժա-մանակ, նաղեալարժուութեան և վայելուչ ձեւերու հեղինակը կը համարուէր պարուսոյց Վէսթրիս,

որմէ Գաղղիոյ պալատական ե-րիտասարդը՝ որահներու մէջ ու-նենալիք շնորհալի ձեւերու եւ շարժմանց դասեր կառնուին: Վէսթրիս երբեմն ծանրապէս հի-ւանդանալով՝ երեւելի բժիշկը, նորա առողջութեան վրայ ան-յոյս՝ ձեռք քաշեցին, բայց օոյն դժուար պահուն, փռթալ ա-նուն երիտասարդ բժիշկ մը՝ որ գիտութեան ասպարէզին մէջ իւր նշանաւոր գործոց հակառակ բարձրագոյն կարգի ընկերու-թեանց բոլորովին անձանթ էր, յաջողեցաւ յիշեալ երեւելի պար-ուսոյցը բժշկել, և նա ալ առող-ջանալէն անմիջապէս ետքը բը-ժըշկին այցելութեան երթալով՝ հարցուց թէ իւր այս ծառայու-թեան համար պարտքը ի՞նչ է:

—Դուք ինձի բան մը պար-տական չէք. ձեզի պէս երեւելի անձ մը ախարհ վերագարձե-լովս՝ ինքզինքս լիովին վարձատը-րեալ կհամարիմ:

—Այդ յիմարութիւն է, սիրե-լի՛ փռթալ, դուք աղքատ էք, իսկ ես ընդհակառակը հարուստ. կուզէի ձեզ օգնել: Բայց բժիշկը փոխարինութիւն մը ընդունելէ բոլորովին ետ կեցաւ:

—Շատ աղէկ, ըսաւ վերջա-պէս պարուսոյցը, շատ մը թա-խանձանքներէ յետոյ. դուք ինձ ձեր արուեստով օգնեցիք. ու-րեմն ես ալ իմ արուեստիս մի-ջոցաւ ձեզ օգուտ մը բերեմ:

—Այդ ինչպէս կրնայ ըլլալ, ես պարել սորվելու դիտաւորու-թիւն չունիմ:

—Գիտեմ, բայց պակասութիւն մը ունիք. ձեր հմտութեանց և ճաշակին հակառակ՝ բարձրա-գոյն կարգի անձանց քիչ ծա-նօթ էք. այնպէս չէ:

—Այո՛:

—Ասի ինձ զարմանալի է. դուք չէք յարգեր զձեզ:

—Պ. Վէսթրիս, դուք, կար-ծեմ, կմոռնաք:

—Այո՛, այո՛, այդ այդպէս է, որովհետեւ տակաւին չէք դի-տեր, թէ հիւանդին սենեակը ի՞նչպէս մնալ հարկ է: Դուք ինքնին՝ դիտեցէք. (Վէսթրիս զարմանալի նմանութեամբ երի-տասարդին ամօթխած և ծան-րաշարժ երեւոյթը ձեւակերպեց) հիւանդը միթէ ձեր հմտութեա-նը վրայ չտարակուսիր, երբ այսպէս անյուսաբար կախ ձեռ-քերով, ուսերը ծռած և կորա-գլուխ կերպարանք տեսնէ: Ահաւասիկ փորձեցէք այսպէս, ծանրաբարոյ տեսք մը ունեցէք թէ և քաղաքավար. գլուխնիդ միշտ վեր բռնեցէք, մարմնիդ ուղիղ՝ ինչպէս ընդհանրապէս կրնէ այն որ ինքզինքին վրայ բայրովին ապահով է. գլխարկն ալ, ամեն ազնուակիրթ մարդոց պէս թեթեւ և շնորհալի կերպով դրէք. ձեր ամեն շարժմունքն-ը, մինչեւ անգամ բազկերակը նայելու համար ձեռքը բռնուած ատեններ, պէտք է արժանա-

ւորութեամբ և շնորհքով կատա-րել. դեղագիրը գրած ատեննիդ այնպիսի դիմաց արտայայտու-թեամբ որ կառնածանաց առիթ-չտայ թէ հիւանդութեան մէջ անմեկին կամ միին բան մը կայ ձեզ համար. յետոյ կմեկնիք Ժպտմամբ և թեթեւ ուղնուով մը, տան մէջ հարկաւոր եղող անձի մը նման: Երբ այս կերպ ինքզինքնիդ բռնելու վարժուիք, անպատճառ երեւելի բժիշկ մը պիտի համարուիք: Երիտասարդ բարեկամս, ես ձեզ կենացս հա-մար պարտախան եմ, և դուք ալ իմ խորհուրդիս հետեւելով՝ ձեր յառաջագիմութեամբը ինձ պարտական պիտի լինիք, և այն ատեն ձեզ հետ հաշիւնիս կը-մընայ: Բժիշկն հասկցաւ Վէսթ-րիսի գործնական խորհրդոց միտքը և ըսածին պէս վարուե-լով և նորա պաշտպանութեամբ, շուտով մեծ անուն հանեց, և յե-ղափոխութենէն ետքը Լուդովի-կոս ԺԼԻ առաջին բժիշկը ըլլա-լոն պատիւն ստացաւ:

ՄԷՀՏԻ

Ահաւասիկ օրուան մարդը՝ Սա երկուք ու կէս տարիէ հետե կը դըրդէ Սուտանի մէջ եգիպտա-կան իշխանութիւնը: Իւր անունը մեծ ակնածութեամբ կարտա-սանուի այն միլիտանոր մարդե-րէն որք կպաշտեն զնա իբրեւ Մէհտի, այսինքն իբրեւ մեփա, առաքեալ Աստուծոյ, որոյ երե-ւումն մարգարէութեանց մէջ ծանուցուած է Հիճրէթի երեք տասներորդ դարուն սկզբան համար: Նոյն ինքն Մուհամմէտ, որպէս կըսեն Միւսլիմանք, Մէհ-տիի մը գալուստը այդ թուականին համար մարգարէացած է, ը-սելով թէ իսլամութեան յաղ-թանակը պիտի լրացնէ երկրի վրայ: Մարգարէն Ժամանակին ցուցուցած է հաւատացեալներն խտրելու ելնող անձինքն արգի-լելու համար, այն արտաքին նը-շանները զորս այդ Մեփան պի-տի ունենայ, այն է՝ անունը Մու-համմէտ, աջ բազուկը ձախ բա-զուկէն երկայն և աջ երեւոյն վրայ սպիներ կամ ելունդներ պէտք է լինի:

Բազում մարապուտներ, որք այս նշաններն և անունը ունէին, ոտք ելած են Տարֆուրի, Քար-տօմանի և Սանաարի մէջ, բայց իրենց երեւումը վաղանցուկ ե-ղած է. իսկ համարիտ Մէհտին, Մուհամմէտ Ահմէտ անուն այս մարապուտն է, ի գաւառէ Տար-Տօնկօլայի Նուպիոյ մէջ, Նեղոսի ձախ եզեր վրայ: Սորա այլոց պէս խաբերայ մը չըլլալուն ապացոյցը իւր յաջողութիւնը ցոյց կը արուի Մուհամմէտ Ահմէտ անուն այդ-

(*) Արաբերէն գաղթականութիւն ըսել է. աստ Մուհամմէտին 622 Յուլիս 13 Մէքքէէն Մէտինէ անց-նելն, որոյ առաջին օրէն կսկսի Տաճկաց թուականը:

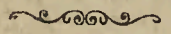
մու այս Մէհտին իւր երիտա- սարդութեան ատեն խարթումի մէջ հիւսնութիւն կընէր և անդ սովորած է Գօսանը ընթերցումը և գրելը, յորմէ յետոյ բաւական սեպելով իւր սովորածը, խար- թումի հիւսնային կողմէն յի- սուն քերտման հետեւ թամա- նիւթ գնաց իրբեւ ֆալէ անդ հաստատուելու: Մեծ ճարպի- կութեամբ, սրբակեցութեան մէջ գերազանցեց իւր մրցողներն և մանաւանդ Նուր-է-տ-Տին անուն իւր հայրենակիցը: Թամանիա- թէն Սպիտակ Նեղոսի ափանց վրայ եկաւ և անդ բազում տա- րիներ ճգնաւորի պէս ապրեցաւ մերթ Սպա կողմէն այրերուն մէջ, մերթ այն մօտակայ գիւղա- կին մէջ ուր 1880 Ապրիլին Պար- հարտ անուն գերմանացի ուղե- ւոր մը տեսած է գինքն:

Այդ ատեն Մուհամմէտ-Ահ- մէտ, գեռ իւր բնակավայրին մէջ համբաւեալ էր: 1881 Յուլի- սին պաշտօնապէս իրբեւ Մէհտի հրատարակեց առաջին անգամ, մօտակայ ցեղերուն գլխաւորաց ուղղեալ շրջաբերականով մը յո- րում կրնէր թէ «Գիտցէք որ Աստուած զիս ընտրած է իրբեւ յաջորդ և թէ Մարգարէն ծա- նուցած է թէ ես սպասուած Մէհտին եմ, և զիս իւր գահուն վրայ դրած է, որ իշխանաց եւ մեծամեծաց գահէն մեծ է: Ար- դարեւ Աստուած ընդ իս է. նա իմ պաշտօնիս նշանները ցու- ցուցած է և այս նշանք իմ աջ այտիս վրայ գտնուած ելունդ- ներն են:»

Բէռֆֆ փաշա, որ քիչ մը վերջը Արապիի ապստամբութեան մէջ մեծ դեր մը պիտի խաղար, այն ատեն Սուլտանի ընդհանուր կա- ռավարիչ էր. և Մուհամմէտ-Ահ- մէտի մեքենայութիւններէն վախ- նալով, պատուիրակ մը զրկեց առնա, որ զինքն գիւղի մը մէջ, նիզակներով և սուրերով զինեալ 12 պահապանաւ շրջապատեալ գտաւ, և երկրին խաղաղու- թիւնը վրդովեցուն պատճառը

հարցունելով, պատասխան ըն- գունեց թէ ես Մէհտի եմ: Մար- գարէն երեւեցաւ ինձ երազիս մէջ. ահա ինչ որ ըսած եմ իմ մօտս գտնուող անձանց: Եւ մերժեց պատուիրակին հետ խարթում երթալ, և մինչ նա պաշտօնական սպասնալիք կընէր, Մէհտին ըսաւ. «Աստուած իմ կողմն է. ձեր զօրքն պիտի ու- չընչանան ի ծովու և ի ցամաքի:» Եթէ Բէռֆֆ փաշա այն ատեն արագ և փութով գործէր, այժ- մու ապստամբութիւնը իւր խան- ձարուրին մէջ պիտի խեղդուէր: Առաջին անգամ ապստամբաց գէտ զրկուած 300 հոգւոյ զօ- րաւաժին մը, կոտորեցաւ իւր զօրավարին տգիտութեան պատ- ճառաւ, և յետ այն հետա- քրքրական գէպք մը կրկնապատ- կեց Մէհտին աղբեցութիւնը: Այն նաւուն հրամանատարն, ու- ռով կային եկած էր զօրաբա- ժինը, հրաման րրած էր որ Մէհ- տին բնակած գիւղը ուժակու- ծին. այդ ժաման Մէհտին ձիու վրայ նստած յառաջացաւ մինչեւ գետին եզրը, թնդանօթէն 12 մեթր հեռու: Ուժնաձիգք, ապ- չելով այդ համարձակութենէն և անվստիւթենէն, որ անտարա- կոյս այդ անձին սրբութենէն կը կարծէին, ընդերկար կրակ ընե- լու երկմտեցան. վերջապէս կրակ ընել ուղեցին բայց կրակ չա- ռաւ: Եւ այդ օրէն սկսաւ Մէհ- տին անվիրաւորելի լինելուն համբաւը ելնել. շատ երկար կը- լայ պատմել աստ այն բազում պայքարներն զոր ունեցաւ Մէհ- տի եգիպտական զօրութեան հետ. և որոյ վերջին պարագայը եղան թռքարի կոտորածը և երեք օր տեսած այն պատերազմը յորում 10,000 եգիպտացիք ընդ հրամա- նաւ Հիքս փաշայի, կորան Օպե- իտի մօտ: Մէհտի մտրդիլ, գրե- թէ միշտ յաղթող, տակաւ բազ- մացած են և այսօր, Աթիլիա, ձինկիլ խան, Թիմուրէնկի նման մեծ երկրակալաց պէս ճշմարիտ հրոսներով նուալից և վերին Ե-

գիպտոսի գրաւման կը տանի: Այս մարապուտն, նիզակներով և սուրերով զինեալ հազարաւոր միլեանայիններու գլխաւոր անցած, որք վերա դրահներ հագած և հինօրեայ սաղաւարտներ դրած, արագ կայսրութեան հիմնար- կուք, և Մարգարէին յաջորդք միջին գարու խալիֆներէն միոյն պէս, ժամանակակից պատմու- թեան մէջ կը մտնէ: Բայց ժա- մանակը փոխուած է. այսօրուան Մէհտի անուանեալ Մուհամմէտ Ահմէտը, խալիֆ Օմէր չկրնար ըլլալ:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ Ի 31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1883

ՊԱՆՔԱՔ

	Դրամ	Դրամ
Բաժինք-չգանձուած	550000000	
Դրամարկի { Ի Կ. Պօլիս	32527721	7
Դրամարկի { Ի Մանսիւրի	24496895	11
Գանձելի փոխանակագիրք	401196712	8
Հաշուէնթացք կայսերական գանձուն-պարտականք	515850471	32
Հաշուէնթացք զանազան-պարտականք	403638122	12
Փոխատուութիւնք՝ արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	114327429	12
Շարժական և անշարժ գոյք	7437183	1
Զանազանք	7577030	39
	2057051566	2

ՊԱՐՏԳ

	Դրամ	Դրամ
Դրամագլուխ	1100000000	
Պանդնօթք և շրջաբերութեան { Ի Կ. Պօլիս	7195400	
Պանդնօթք և շրջաբերութեան { Ի Մանսիւրի		
Վճարելի փոխանակագիրք	168687492	15
Հաշուէնթացք կայսերական գանձուն-պահանջողք	6328603	9
Հաշուէնթացք զանազան-պահանջողք	395656644	7
Աւանդք՝ որոշեալ ժամանակօք	53582157	5
Պահեստք զանազան	274584218	
Վճարելի շահաբաժինք	1453899	
Զանազանք	49563152	6
	2057051566	2

Ճշգրութիւն՝ վաւերացեալ ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Է. ՏԷՎՕ

Ընդհանուր Տնօրէն
Մ. Հ. ՅՕՍԹԵՐ

ԳԻՒՂԻՆ ՆԱՄԱԿԱՑՈՒՆԸ

2

(Շ-Ե.)

Մեր գիւղին մէջ գործերը այս- պէս կաղն ի կաղը կերթային, երբ մեր ընդհանուր խորհրդական Պ. Հօրիօ մեռաւ: Պ. Թէրթիլիօ ա- կանջները տնկեց, հասարակաց կարծիքը մտիկ ըրաւ՝ որպէս հո- տը առնող շահ մը պէս: մեծ յոյս ունէր յաջողելու, վասն զի նա մակառան գլխաւորը, և գիւղա- յին գործերն ուսուցիչն ու գիւ- ղին երեք գինեպանները իւր կողմն ունէր. բայց յայսմանէ, ա- մեն տեսակ գործ կընէր, որով գործաւորաց հետ յարաբերու- թեան մէջ կը տնուէր: Թաղման օրը հանգուցիլոյն տունը եկաւ՝ բոլորովին սեւեր հագած. գա- գաղին ծածկոյթին մէկ ծայրը

բռնողներէն մէկն ալ ինքն և- ղաւ. գերեզմանատան մէջ եր- կայն գամբանական մը խօսեցաւ, և վերջացուց խօսքը՝ յուզեալ ձայնով ըսելով «Բա՛ջ և բարի մարդ մ'էր, սիրտը բարի էր, բարեկամ թշուառաց, հայր գոր- ծաւորաց»:

Յուզարկաւորութեան հանդէ- սէն զ'երջը հիւսն ժանը՝ որ քովս կեցած էր, չըխմացաւ և որմնա- գիր ֆարիօյի ըսաւ.

— Սա այն պարոնը չէր որ ընտ- րութեանց ժամանակ խեղճ հան- գուցելոյն համար «ամենաոչինչ մէկն է» կըսէր. հիմա ինչ պիտի ըլլայ սոյն մեծարանքը:

Եւ ինչ գլուխ, պատաս- խանեց որմնագիրը, այն ատեն- ները ըսել կուզէր թէ «անոր հա- մար քուէ մի՛ տաք, ես եմ ար- ժանաւորը»: հիմա հանգուցե- լոյն տեղը բռնել կուզէ:

Այս միջոցին նոտարին գրագի- րը Լուի Պրիսէ անոնց մօտեցաւ. սա քաջ և բարի նորատի մ'էր որ շատ կաշխատէր իւր պառաւ մայրը նայելու համար: Գաղա- փար մը, սկզբունք ունէր որուն վրայ հօգուցները կարելի է կիւն- դան: Կհաւատար հաստատապէս թէ մարդ կրնայ կատարեալգոր- ծել շատ բաներ և աշնուացնել

բազմաթիւ մարդոց ճակատա- գիրը: Կհաւատար նաեւ թէ երեք մեծ զօրութիւններ՝ այն է աշխարհ, հանձարեղութիւն և դրամ- քը: Կվարեն ընկերականութիւ- նը, և կհաւատար թէ սոյն երեք միութեամբ և պատշաճ յօրին- ուածօք իւրաքանչիւր ոք կրնայ հասնիլ ի բարօրութիւն: «Պարոն Լուի, ըսաւ նմա ֆարինօ, մեր տգիտութեան վրայ կցաւինք. մենք ոչինչ գիտենք, կառավա- րութիւնը մեզ համար լատին լե- ջու է: Լաւ կըլլար եթէ մէկը մեզի բացատրէր նորա ընթացքը. մէկը կըսէ «Ազատութիւնը, յա- ռաջդիմութիւնը, մեր վաստա- կոց կորուստն է»: Միւս մը կը պատասխանէ թէ «Տիրապետու- թիւնն է անգգայութիւն, սոքա մոմ մկրատք են որ լոյսը կմա- րեն»: Լաւ, սոյն պատճառաւ:

ԱԶԴ

Փուռնը ձեռքէ կվաճառուի բոլոր Հայ գրավաճառացի խանութները, և Պաղէ-գափու ջրավաճառ Պողոս աղայի խանութը, և անոր գլխացը՝ թղթավաճառին խանութը թիւ 46:

ՄԱՆԿԱՍԱԾՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՆԱՆԳ ԻՆՍՏԻԹՈՒԹԵԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

ՏՕՔՐՕՐ ՍԵՐՈՐԵԱՆԷ

Սէրմիլէն էֆէնտիի սոյն ընտիր գիրքը՝ որուն Ա. Հատորը մեծադիր 192 էջէ կբաղկանայ, կխօսի Յղութեան վրայ, նոր ծնած տղուն սընընդին վրայ: Մօր մը կաթ տալու ժամանակ քնէ զգուշութիւնները ներու է: Աղէկ ծծմայր մը քնէպէս ճանչնալու է: Ծծմայր եթէ չգրտնուի՝ տղան քնէպէս մեծցնելու է: Կաթէն վերջը քնէ կերցնելու է: Տղուն ակուս հանելու ժամանակի դիպուածներուն վրայ: Մաքրութեան, Ծարժման, Խօսելու, Զգայարանաց և Մտքի կարողութեան վրայ: Պատուաստի զանազան կանոններու վրայ եւայլն:

Իսկ Բ. Հատորը կխօսի՝ Տղուն մը երեք տարուէն սկսելով մինչեւ ի կատարելութեան հասակն տարուելիք հոգածութեան և խնամքնեբուն վրայ: Երկհատորին գինն է ընտիր կազմով 30 դրուշ արծաթ: Կծախուի ի Չագմագճըլար թիւ 20 Գրատունը:

ԷԼԻՅԱ ՊԱԻ

ԼԻՍԱՆԸ ԹԻԻԻԲԻ

Թուրքերէն լեզուի ընթերցանութեան ուսումն խիստ գիւրացուցած է այն, և կվաճառուի Մարգարեան և Զէնճիրճեան գրավաճառաց խանութները, ի գին 1 1/2 դրուշ:

ԺԻՂՎԵՐՆ

ՅԵՐԵՐԷ Ի ԼՈՒՍԻՆ

ՈՒՂԵԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

97 ժԱՄՈՒ ՄԷՋ

ԹԱՐԳՐԱՆԵԱՅ

Ի Ֆրանսիայէ

Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

Գինն է 6 դշ:

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԱՂԹԱՄԵՐ ՈՒ ՍԻՍ

Դեր. Տ. Մատթէոս եպիսկոպոս իղմիրեան գրած է Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ ընդհանրական հայրապետութեան, և Աղթամարայ ու Սոյ կաթողիկոսութեանց հաստատութեան, իրաւասութեան և պարտուց ու պաշտաման վրայ, պատմութեամբ՝ արձանագրութեամբ և հին ու նոր վաւերական պաշտօնագրովը հաստատելով զամենայն: Ընթերցողն լիովին ծանօթութիւն կստանայ Հայաստանեայց Հայրապետութեան և Աղթամարայ ու Սոյ անցեալ և ժամանակակից վիճակաց վրայ: Անշուշտ եմք, թէ մեծ կարեւորութիւն ու օգտակարութիւն ունի այս հրատարակութիւնը, մանաւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ, յորում մենք Հայոց Հայրապետութեան գերագոյն գահին թափուր կը տնուի, Սոյ կաթողիկոսական խնդիրն կյուրուի դեռ և Պալատիկայի բարեփոխութեան վրայ կխօսուի: Գեր. իղմիրեան քաջ հետազոտած ու իմաստասիրած է զայս ամենայն, և լուսաւոր ծանօթութիւններ կընծայէ հետաքննին Հայոց: Գրքին սկիզբը գրուած ցանկը աչքէ անցնենդն պիտի տեսնէ, թէ որչափ նշանաւոր անցքեր նշանակեալ են խնամով, և քանի նուիրական ու մեծարելի է Հայկական հարստութեանց միակ մնացորդն եղող Հայրապետութիւնն: Կարժէ, որ ամեն Հայ ունենայ հատ մը, կարժէ որ ամեն Հայ թանգարանի մէջ գլխաւոր տեղ մը բռնէ այս Գիրքը: Կգտնուի լրագրոյս Գրասենեակը, Պօլսի Պալդ-բաղար Նաֆիլէ-խան վերի յարկ թիւ 16. Պաղէ-գափու Զրավաճառ Պողոս աղայի խանութը և Պօլսի Զագմագճըլար-եօգուշու Գալաֆեան Գրատունը: Կբաղկանայ 1300 երեսներէ:

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՆԱՏՔԼՈՒԼՈՒԹԻՒՆ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքնե

րու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, ամեն ջրային տկարութեան և օթաթափութեան և տրորութեան համար: Կընչէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անշտաւորութեանց հետքերը: Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի: արիւնը մաքրելով՝ նոցա խանգարեալ վիճակը կկանոնաւորէ և զրգուելով կենսական գործարանները կզօրացնէ: Իւր գեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հեւանդութիւններ, որովայնի մէջ լցուած կազեր, գլխի ցաւեր կվանէ, մարսողութիւնը կշափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն ազդեցութիւններէ որ շտտ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ ուժեղ և բնական գիրքը կզգենու:

ONCUEHT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՈՒԹԻՒՆ

Մորթային հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պաշտօնական յատկութեանցը ՀՀԱՍՏԱՐԻ քննու որիչ գեղ մը: Հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ունեցք, քաղցկեղ (շէքէնէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան, օգտակար է նաեւ հարբուխի, հաղի, սրտի բարախման, մանաւանդ յօգացաւ (եւ) ըստած հիւանդութեան: Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (բուժ) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը քնէ առիճան որ ըլլայ կը դիմագրաւէ:

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տիկ վրայ, որ կգտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պաղէ-գափու Թաշ-խանի կողմերը Պ. Գաւաթեանի գեղարանը թիւ 7 կծախուի:

Աւելի առնել ուզողը կհրաւիրուի առ հեղինակն տօքթոր Հոլլուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 333

ԿԻՒՆԵԹ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԵՐԵՆ Ի ԹՈՒՐԿԵՐԵՆ

Աշխատասիրողը

ՄԷԼԵՄ ԾԷԷԷ և ՄԷԷԷ ԱԷԷԱՆ Պաշտօնեայք Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեկի Հրատարակիչ Գաբէէն Պաշտօնեան

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է, տետր առ տետր հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կվաճառուի ի գին 60 դահեկան արծաթ:

Բ. հատորին Ա. եւ Բ. տետրերն եւս հրատարակուած են եւ կվաճառուին ի գին 2 դահ. արծաթ իւրաքանչիւրն:

Բաժանորդագիրն է Կ. Պօլսի համար 75 դահ. արծաթ. գաւառաց համար 100:

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակուելէ ետքը բաժանորդագրութիւն չընդունուիր:

Այս բառարանն, պարունակած արուեստական եւ գիտական բառերու ճոխութեամբ, բացատրութեանց յատկութեամբ իւր տեսակին մէջ առաջինը կհամարուի: Սոյն գործը ցարգհրատարակուած Ֆրանսերէն-թուրքերէն բառագրոց վրայ ստաւաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի գիւրութիւն օտարազգեաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ տետր առ տետր ի լոյս կընծայուի Արամեան տպարանէն:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պօլսի 13 Դեկտեմբեր 1883

Քօնսոյիտէ	9-32
Երկաթուղեաց	Ֆրանգ 42-75
Թրամուէյ	1. 0. 3-20
1865 ի փոխառութիւն	Ֆրանգ 60-
1865 ի	» 58-50
1869 ի	» 49-
1872 ի	» 15-

Օսմանեան լիրան 100 դրուշէն

Մէմուրիյէ	108-2
Մէմուրի	100-30
Հինգնոց	103-15
Վեցնոց	103-15
Գաւաթն Թուղ (գաթիք)	936-
Գաւաթն արծաթ (նոր)	90-
Ռուսիոյ Բօլ	90-
Գաղղիական լիրա	87-30
Անգղիական	110-15
Գրիմից	51-20

ՏՆՈՐԵՆ ԵՒ ՏԻՐ

Հ. Ս. ԱԼԵՃԱՃԵԱՆ

ՏԳՆՈՐՈՒԹԻՒՆ Յ ԶԱՎԱԾՈՒՆ Գիրք՝ խան վարի յարկ թիւ 26

նութեանց բերաննիս բաց կմնայ խարդութեամբ համբաւեալ մարբան մ'ալ չհասկնալով:

— Հարցաքննեցէք պարզաբար ձեր միտքը՝ պատասխանեց լուի, ձեզի պիտի ըսէ թէ ամեն բան ի սկզբան կատարելագործեալ ըլլալով՝ անոնք որ կուզեն կտոնեցնել կատարելագործութիւնը, լաւ մարդիկներ չեն, այլ ինքնապէր են որ պարզապէս կը վախնան ինքզինքնին իրենց սովորութեանց մէջ չփոխած տեսնել: Անձնական սէրն է քանդումն բոլոր ընկերականութեան:

Սոյն միջոցին բոլորովին ցրտներ հազած մարդ մը մօտեցաւ սոցա. ժան և ֆարիօ երկու զաւակներ մ'ըրին: Սակաւարդ Բիէր Լօրուս էր: Նա որ գիւղը բնակած չէ, չգիտէր այն զարհուրանքը, որ մերձայն է գիւղացւոց վրայ կազդեն կա-

մը կապուած՝ չէր ծածկեր իւր մերկ ոտքերը որք կքալէին անտարբեր թէ՛ տղմի, թէ՛ փոշոյ մէջ, թէ՛ ձիւնի և թէ՛ տատակի վրայ: Սոյն զարմանալի կախարդը, նոյն իսկ իրեն դէմ խիստ կարհամարհէր ստակը, որուն գործածութիւնը չգիտնալ կերեւար: Միով բանիւ ստակը գործածելու երբէք առիթ ունեցած չէր: Մեռած անասնօք և խիւնըօք կանանէր որոնց խեցեայ կեղեւները նորա բնակարան եղող մառանը կընցնէին: Մաղերը դրսի խոր ճամբան. թէրթրուով ան. կողմը եղող շան մորթ մը մախաղի տեղ կծառայէր, և անկէ մորթ թած կատու մը կխոսով չափ դուրս կկախուէր:

Երկու գործաւորք չհանդուրժելով կախարդին ընկերութեան, մօտենալուն պէս քաջուեցան քաջին, և Պրիսէ առանձին մնացնու-

րա հետ: — Է՛հ, պարոն Լուի, ըսաւ կախարդը իւր ճերմակ և սրածայր տկուաները ցուցնելով դուք միւսներուն պէս չէք փախչիր: — Ինչո՞ւ համար, հարցուց նորաթին: — Ինչո՞ւ համար . . . բայց դուք տիկին Տիւրօշէի պէս էք, դուք կախարդներէն չէք վախնար. լաւ, նա պիտի գղջայ և դուք ալ: Լուի առանց պատասխանելու թողուց զԼօրու որ շարունակեց իւր ճամբան. թէրթրուով անտառին անկիւնը հասած ատեն Պ. Թէրթրուի պատահեցաւ որ թաղման հանդէսէն տուն կդառնար: Նախկին տարազագործը զբաղեալ կերեւար, յամր կքալէր, առանց տեսնելու կնայէր: Խենդին քայլերուն ձայնը առնելով ետին դարձաւ: (Յաջորդ)